

Секція 4. Актуальні проблеми урбаністики

Віннікова І. І., к.е.н., доц.,
Марчук С.В., асистент
ДВНЗ «Київський національний
економічний університет імені Вадима Гетьмана»

УРБАНІЗАЦІЯ ЯК ЗАПОРУКА РОЗВИТКУ «РОЗУМНИХ» ТЕХНОЛОГІЙ

Процеси глобалізації, що відбуваються на сучасному етапі суспільного розвитку, призвели до глибинних соціальних зрушень. Змінюються інститути та цінності, стереотипи соціального і економічного поведіння різних груп населення. Якісні зміни суспільних умов вплинули перш за все на соціально-економічні процеси в містах, на ритм, стиль і спосіб життя міського населення, сприяли впровадженню розумних технологій.

Великі міста є двигуном світової економіки, культурними, історичними, духовними, політичними та інноваційними центрами, де ставляться та вирішуються часто у режимі експерименту найгостріші глобальні проблеми сьогодення. Разом з тим великі міста відчують значний тиск таких факторів, як міграція, соціальна нерівність, забруднення навколишнього середовища та зміна клімату. У містах концентруються і перерозподіляються фінансові потоки, змінюється система фінансування, різко підвищується значимість фінансово-бізнесових груп, гостріше відчувається соціальне розшарування суспільства, інтенсивніше протікають інноваційні процеси, трансформуються інституційні структури, змінюється архітектурний вигляд, удосконалюється система управління та підвищується рівень участі громадян у управлінні містом.

Процеси урбанізації пов'язані з тим, що вони обумовлюють зміни соціальних відносин і структур у місті, найбільшою мірою визначають характеристики і загальний соціокультурний потенціал суспільства на всіх етапах цивілізації. Глобальні зміни в сучасному суспільстві - екологічні, соціокультурні, економічні кризи, інтенсивне нарощування технологічного потенціалу, створення і широке впровадження нових інформаційних технологій, формування нових соціальних зв'язків і норм функціонування суб'єктів історичної дії, виникнення потреб в інших формах інтеграції та взаємодія між культурами - викликали загострення протиріч реальних процесів урбанізації (висока щільність розселення, мультикультурність, субурбанізація та багатовекторність сфер інтересів, потреб і можливостей різних субкультур і груп населення тощо), що обумовлює зміну місця в суспільстві, особливостей його функціонування та ролі у процесі урбанізації.

Однією з визначальних характеристик сучасного світу, в якій немов у дзеркалі відображаються всі проблеми, прорахунки, але водночас і досягнення суспільства, є урбанізованість [1].

Урбанізація являє собою глобальний соціально-географічний процес, який зумовлює постійну модернізацію суспільства. Даний феномен можна розглядати з різних точок зору, звертаючи увагу на те, яка саме наука займається безпосереднім дослідженням розвитку міст [2]. Урбанізація – це процес підвищення ролі міст у розвитку суспільства. Як соціально-економічний процес вона проявляється у зростанні міських поселень, концентрації населення в них, особливо у великих містах, у поширенні міського способу життя [3].

Процес урбанізації сприяє активізації людської діяльності і суспільних відносин: поліпшенню якості життя, підвищенню суспільної безпеки, розвитку та модернізації житлово-комунальних послуг, доступу до якісної медичної допомоги, домашньої автоматизації, створенню розумних будинків, покращенню доступу до соціальних послуг усіх видів, прозорості та демократичності процесів, створенню суміжних урядових

організацій та адміністрацій, покращенню доступу до послуг, моніторингу забруднення, використанню екологічних технологій, зниженню споживання енергії за допомогою новітніх технологій, інновацій та сприяння енергозбереження, забезпеченню більш послідовного навчання як в міських так і в сільських районах, застосуванні електронно-освітніх рішень (віддалене навчання і співпраця), кращій інформованості мешканців.

Створення нових міст та їх розвиток тісно пов'язані з соціальними, політичними та економічними аспектами. Міста прагнуть бути не лише високотехнологічними, а й зручними для життя – з середньою щільністю населення, місцями для прогулянок, велосипедними доріжками, зеленими зонами. Крім того, важливий і соціальний аспект впровадження «розумних» технологій – коли мешканці міста за допомогою новітніх технологій, інтернету впливають на рішення щодо модернізації міст, маючи змогу прийняти участь в вирішенні певних питань: як змінити на краще своє місто, як покращити стандарти життя та довкілля.

Варто зазначити, що ступінь урбанізації в Україні істотно перевищує світовий показник, проте поступається середньоєвропейському (73,4 %). При цьому на тлі зростання серед українців числа міських жителів фахівці прогнозують значне зменшення населення країни: до 2050 р. кількість людей які мешкають у містах скоротиться з 31,2 до 26,6 млн., а представників сільській місцевості — з 13,7 до 7,1 млн. Отже, протягом наступних 36 років населення України зменшиться на 11,2 млн. [4].

Яскравими прикладами урбанізованих міст, що активно застосовують «розумні» технології є Сінгапур, Барселона, Сан-Франциско, Осло, Сеул, Лондон, Відень та інші.

Процеси урбанізації міст та застосування «розумних» технології актуальні і для України [5]. В Україні урбанізованими містами в яких ефективно впроваджуються «розумні» технології є Вінниця, Львів, Харків, Дніпро, Чернівці та Київ. У Вінниці доступний сервіс онлайн-контролю комунальних послуг з їх оцінкою через сайт додатком WinDim24. Через сервіс «Дитячий омбудсмен» на сайті мерії можна повідомити про порушення прав дитини онлайн. У Львові самий прозорий Бюджет участі, з електронним голосуванням за допомогою сучасних ідентифікаторів BankID. На вулицях доступні інформаційні термінали з тачскринами, впроваджено мобільний гід Lviv Travel Places. Зупинки обладнані електронними табло з маршрутами і часом прибуття транспорту. Наймасштабніша геоінформаційна система управління міським господарством функціонує в Харкові: на інтерактивних картах можна знайти всі відомості про комунальне майно, на єдиній карті звернень громадян в онлайн доступні є дані про звернення громадян, ремонти та аварії. Також є карта рекламних конструкцій з можливістю замовити оренду онлайн. Через мобільний додаток «Активний харків'янин» відбуваються онлайн-голосування з різних питань життя міста: розвитку інфраструктури, озеленення, паркування [5]. Дніпро — зразкове місто за швидкістю впровадження e-gov і кількістю електронних адміністративних послуг. Впроваджується сервіс електронної інвентаризації доріг Navizor, який дозволяє оцінювати їх стан і стежити за якістю виконання робіт підрядниками. Сервіс «Соціальний інспектор» дозволяє контролювати бюджети лікарень і шкіл. Застосовується додаток «Моя поліція» для екстреного виклику поліції. В Чернівцях міський кол-центр приймає для реагування заявки громадян за допомогою сторінки в Facebook та сторінки мера. Впроваджено корисну туристичну новинку — пішохідно-екскурсійний маршрут по місту з використанням покажчиків і QR-кодів [6].

У Києві розроблено самий докладний і прозорий сервіс «Відкритий бюджет», діє інтерактивна карта відновлення комунальних послуг, сервіс «Інформування киян» [6]. Також у Києві створюється перша в країні «розумна вулиця» за всіма правилами урбаністики і всілякими розумними (smart) системами. Модернізувати за останнім словом техніки мають намір вулицю Мельникова в Шевченківському районі столиці. Тут з'являться сучасні

світлофори, що запобігають утворенню заторів, ліхтарі на сонячних батареях, нова дорожня розмітка, тривожні кнопки для виклику поліції, пішохідний перехід зі світловідбивачами і звуковими датчиками для незрячих, «розумні зупинки» з сонячними батареями, електрозаправки. Безбар'єрним і безпечним стане підземний перехід біля метро «Лук'янівська». Його обладнають підйомниками для людей з інвалідністю та мам з візочками, хорошим освітленням та інформаційними табло з навігацією [7].

Отже, розумний і сталий розвиток урбанізованих міст повинен включати участь громадян в управлінні містом, управління ресурсами, наявність сучасної інфраструктури, що надасть змогу підтримувати економічне зростання і підвищити якість життя в містах. Урбанізація міст має бути ефективною за рахунок використання «розумних» технологій, впровадження міського планування. У світлі постійно зростаючої чисельності населення урбанізація міст постає одним з ключових напрямків розвитку суспільства в найближчі роки, що створює потенціал для отримання значних переваг в економічному розвитку міст та країн. Вона дає можливість трансформувати соціальну й економічну сфери, створює потенціал для економічного розвитку країни. Отже, урбанізація постає не просто пріоритетом, а основним викликом сучасності як глобальний геопросторовий, соціальний та економічний процес.

Список літературних джерел

1. «Сучасні проблеми урбанізації в контексті національної безпеки України». Аналітична записка. Національний інститут стратегічних досліджень. Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1165>.
2. Омельченко Н.В. Соціальний аспект феномену урбанізації. Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія «Географічні науки». – Луцьк: СХУ ім. Лесі Українки, 2014. – №11 (288). – С. 85-88.
3. Електронний ресурс режим доступу: <http://www.geograf.com.ua/glossary/suspilno-geografichni-terminy/urbanizatsiya>.
4. Урбанізація невблаганно поглинає Україну. Ділова газета «Капітал» від 14 липня 2014 № 108(285). Режим доступу: <http://www.capital.ua/ru/publication/24709-urbanizatsiya-neumolimo-pogloschaet-ukrainu?issue=349>.
5. Розумні і ще розумніше: якими інноваціями можуть похвалитися українські міста. Режим доступу: <https://delo.ua/ukraine/umnye-i-esche-umnej-kakimi-innovacijami-mogut-pohvastatsja-ukrai-326548/> © delo.ua
6. Smart-інновації українських міст. Платформа розвитку міст. Режим доступу: <http://www.urbanua.org/dosvid/ukrayinski-pryklady/340>.
7. Туманова Т. У Києві планують створити «розумну вулицю». // Інформаційне агентство Українські Національні Новини (УНН) Режим доступу: <http://www.unn.com.ua/uk/news/1608788-u-kiyevi-planuyut-stvoriti-rozumnu-vulitsyu>.

Власенко М.М., студентка
ДВНЗ «Київський національний
економічний університет імені Вадима Гетьмана»

ІННОВАЦІЙНЕ МІСТО ЯК РЕЗУЛЬТАТ ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТИ

Сьогодні саме інноваційна освіта виступає двигуном сучасних міст. Так звані «смарт-сіті», тобто міста, в яких використовуються сучасні технології, є тенденцією західного світу. Найкращими представниками даного напрямку можна вважати Амстердам, Барселону,